

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă privind unele măsuri
pentru studierea istoriei evreilor și a Holocaustului**

Analizând propunerea legislativă privind unele măsuri pentru studierea istoriei evreilor și a Holocaustului, transmisă de Secretarul General al Camerei Deputaților cu adresa nr.Plx.461/18.10.2021 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D956/19.10.2021,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și al art.46 alin.(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii educației naționale nr.1/2011, în sensul introducerii disciplinei școlare „Istoria Evreilor. Holocaustul” ca materie de studiu în învățământul liceal și profesional, precum și a Legii nr.174/2019 privind înființarea Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România, în scopul instituirii „Premiului Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România”.

Uniunea Europeană, printr-o serie de documente relevante având valoare de recomandare, menționate și în Expunerea de motive, a subliniat constant importanța comemorării Holocaustului, precum și a educației pentru toți, prin asigurarea unor programe de învățământ adecvate, astfel încât fiecare copil să poată învăța despre viața evreilor și antisemitism ca parte integrantă a istoriei Europei.

Prin obiectul său de reglementare, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile

**CONFORM CU
ORIGINALUL**

art.73 alin.(3) lit.n) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Camera Deputaților.

Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Ca observații generale, fără a ne pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative propuse, semnalăm următoarele:

2.1. În Expunerea de motive, inițiatorii subliniază că *„prin includerea disciplinei „Istoria Evreilor. Holocaustul” în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun, se va răspunde într-un mod clar și fără echivoc uneia dintre cele mai importante recomandări a Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România”*.

Astfel, în Raportul final elaborat de Comisia menționată se recomandă, cu privire la educația privind Holocaustul în România, ca Ministerul Educației să creeze un grup de lucru care să revizuiască, să corecteze și să proiecteze un curriculum corespunzător și un manual privind Holocaustul. Potrivit aceluiași Raport final, prin acest demers ar trebui să se acorde o atenție specială **descrierii experienței istorice a evreilor și romilor din România**, anterioară persecuției din timpul Holocaustului.

De altfel, legislația românească cuprinde și alte reglementări referitoare la „comemorarea Holocaustului”; în contextul menționat, facem trimitere la Legea nr.124/2020 pentru instituirea zilei de 2 august ca Ziua națională de comemorare a Holocaustului împotriva romilor – Samudaripen.

2.2. Inițiatorii precizează, în Expunerea de motive, că *„disciplina „Istoria Evreilor. Holocaustul” are ca scop atât dobândirea de cunoștințe și perspective noi despre istoria, cultura, tradițiile comunităților evreiești din România și modul în care această minoritate națională a contribuit la evoluția și modernizarea societății românești de-a lungul timpului dar și înțelegerea istoriei Holocaustului din România”*.

Prin urmare, sugerăm reanalizarea denumirii disciplinei școlare propuse, astfel încât aceasta să reflecte faptul că privește comunitatea evreiască **din România**, așa cum rezultă din instrumentul de prezentare și motivare. În prezent, anumite aspecte privind istoria poporului evreu se regăsesc, într-o manieră succintă, în programa școlară a disciplinei „Istorie”.

2.3. Potrivit art.65 alin.(4) din Legea educației naționale nr.1/2011, „*planurile-cadru și programele școlare pentru disciplinele/domeniile de studiu, respectiv modulele de pregătire obligatorii din învățământul preuniversitar sunt elaborate de către instituțiile și organismele abilitate ale Ministerului Educației și Cercetării și se aprobă prin ordin al ministrului educației și cercetării.*”. Ca urmare, este de analizat dacă soluția propusă poate fi aprobată prin act al Parlamentului, aprobarea planurilor-cadru din învățământul preuniversitar fiind de competența ministrului educației.

3. Referitor la **Expunerea de motive**, semnalăm că aceasta face referire la „*inclusiunea disciplinei „Istoria Evreilor. Holocaustul” în planurile-cadru ale învățământului liceal*”, în vreme ce norma preconizată la art.18¹ prevede că „*planurile-cadru ale învățământului liceal și profesional includ „Istoria Evreilor. Holocaustul” ca disciplină școlară*”. Prin urmare, este necesară revederea acesteia, în vederea asigurării concordanței cu textul propunerii legislative.

4. Potrivit uzanțelor normative, având în vedere că prezenta propunere legislativă completează două acte normative, propunem ca titlul acesteia să fie redat astfel:

„Lege pentru completarea Legii educației naționale nr.1/2011 și a Legii nr.174/2019 privind înființarea Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România”

De altfel, în forma propusă de inițiatori, titlul propunerii legislative nu reflectă deplin obiectul de reglementare al acesteia, care nu se limitează la adoptarea unor măsuri pentru studierea Istoriei Evreilor și a Holocaustului, ci instituie și „Premiul Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România”.

5. În ceea ce privește structura proiectului, având în vedere prevederile art.47 alin.(4) potrivit cărora „*în cazul actelor normative care au ca obiect modificări sau completări ale altor acte normative, articolele se numerotează cu cifre romane, păstrându-se numerotarea cu cifre arabe pentru textele modificate sau completate*”, este necesară înlocuirea marcării actuale prin cifre arabe cu cifre romane.

6. **Art.1** devine „**Art.I**”, iar **partea introductivă** a acestui element structural va debuta astfel: „**Art.I** – După **articolul 18** din Legea educației naționale nr.1/2011, publicată în...”.

În subsidiar, la textul propus pentru **art.18. alin.(2)**, pentru corectitudinea exprimării, expresia „se aprobă de către Ministerul Educației” se va înlocui cu sintagma „se aprobă de către **ministrul**

educației”. De asemenea, pentru unitate redacțională cu Legea nr.174/2019, sintagma „Consiliului de Onoare” va fi redată sub forma ”Consiliului de onoare”.

7. **Art.2** devine „**Art.II**”, iar norma de trimitere din cuprinsul acestuia va fi redată sub forma „prevederilor art.I”.

8. **Art.3** devine „**Art.III**” și, având în vedere că intervenția legislativă asupra Legii nr.174/2019 este una de completare, din **partea introductivă** a acestui articol va fi eliminată sintagma „se modifică și”.

La **pct.1, partea dispozitivă**, potrivit uzanțelor normative sintagma „litera g)” va fi redată în forma abreviată „**lit.g**”. În mod similar, la **pct.2, partea dispozitivă**, expresia „articolul 6¹” va fi redată sub forma „**art.6¹**”.

La norma preconizată pentru **art.6¹ alin.(1)**, referitor la expresia „Zilei Naționale de Comemorare a Victimelor Holocaustului” semnalăm că, din punct de vedere al terminologiei juridice, Hotărârea Guvernului nr.672/2004 a declarat ziua de 9 octombrie „**Ziua Holocaustului**”.

9. Având în vedere intervenția preconizată prin prezenta propunere legislativă, dar și cele suferite până în prezent de *Legea educației naționale nr.1/2011*, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu art.70 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, propunem introducerea unui articol distinct, „**Art.IV**”, cu următorul cuprins:

„**Art.IV.** - Legea educației naționale nr.1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu completarea adusă prin prezenta lege, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.”

PRESEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr.873/21.10.2021